

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2017

OECD Indicators

Summary in Norwegian

Read the full book on: [10.1787/eag-2017-en](https://doi.org/10.1787/eag-2017-en)

Et blikk på utdanning – 2017

OECD-indikatorer

Sammendrag på norsk

Nyutdannede fra vitenskapsrelaterte felt er de som lettest for jobb, men ikke på samtlige områder

I de fleste OECD-land er de mest populære gradene innen høyere utdanning på områdene økonomi, administrasjon eller jus. I gjennomsnitt for hele OECD er 23 prosent av personer med høyere utdanning mellom 25 og 64 år utdannet innen et av disse tre studieområdene, mot 5 prosent innen naturvitenskap, statistikk og matematikk, 4 prosent innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi, og 17 prosent innen ingeniørfag, produksjon og bygg. Andelen er lik blant nytilkomne til høyere utdanning, noe som tyder på at interessen for disse feltene forblir stabil.

Imidlertid øker interessen for vitenskap, teknologi, ingeniørfag og matematikk med høyere utdanningsnivå, og en nesten dobbelt så høy andel av studenter ble uteksaminert fra disse feltene på doktorgradsnivå i forhold til antallet på bachelornivå i 2015. Disse feltene er også de mest populære blant internasjonale studenter på høyere nivå, med den høyeste andelen – nesten en tredjedel av de som studerer i OECD-land – innen et vitenskapsrelatert felt.

Interessen for ingeniørfag er høyere for videregående yrkesvalg enn på høyere utdanningsnivå på grunn av disse programmenes sterke bånd med til industrien. Omtrent en tredjedel av studentene uteksamineres fra videregående yrkesprogrammer med en grad innen ingeniørfag, produksjon og bygg – mer enn dobbelt så høyt som andelen på høyere utdanningsnivå.

Vitenskapsrelaterte felt har også høyere sysselsettingsgrad, noe som gjenspeiler kravene i et stadig mer innovasjonsdrevet samfunn: Nyutdannede innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) kan forvente en sysselsettingsgrad som er 7 prosentpoeng høyere enn de som uteksamineres fra kunstfag og humaniora, eller fra samfunnsvitenskap, journalistikk og informasjon. Imidlertid varierer sysselsettingsgraden innenfor vitenskapsrelaterte områder: Utdannede innen naturfag, matematikk og statistikk har sannsynligvis tilsvarende sysselsettingsgrad som utdannede innen kunstfag og humaniora – begge lavere enn for ingeniører eller IKT-spesialister.

Likevekt mellom kjønnene i utdanning er fortsatt en fjern drøm innen enkelte fagområder, særlig videregående yrkesopplæring. Kjønnspariteten forbedres på høyere utdanningsnivå, selv om kvinner fortsatt bare representerer omtrent en av fire studenter som begynner på ingeniørfag, produksjon og bygg. På den andre siden representerer de nær tre av fire studenter innen helse og omsorg. På andre felt – som bedriftsadministrasjon og jus, og naturvitenskap, matematikk og statistikk – er det nå nesten en likevekt mellom kjønnene blant nye studenter.

Voksne er generelt bedre utdannet i dag, men noen henger fortsatt etter

Siden 2000 har arbeidsstyrken blitt stadig bedre utdannet over hele OECD og partnerlandene. Mens flertallet av unge voksne hadde oppnådd videregående opplæring som sitt høyeste utdanningsnivå i 2000, har i dag et flertall av personer i aldersgruppen 25–34 år en høyere grad. Andelen unge voksne med kun videregående opplæring har også falt i flertallet av OECD- og partnerlandene, til i gjennomsnitt 16 prosent i 2016 i OECD-landene. Selv om flere voksne tar videregående opplæring, er programmenes fullføringsgrad fortsatt problematisk. Blant land med gode tilgjengelige kohortdata hadde ca. 25 prosent av studentene som hadde påbegynt videregående opplæring, ikke fullført etter to år fra programmets teoretiske sluttdato; fire av fem av disse elevene er ikke lenger under aktiv utdanning. Dette er et kritisk tap: Arbeidsledigheten for unge voksne (25–34 år) som ikke klarer å fullføre videregående opplæring, ligger nærmere 17 prosent, sammenlignet med 9 prosent for de som fullfører.

Voksne med høyere utdanning har stor avkastning på investeringen: Det er 10 prosentpoeng mer sannsynlig at disse er i jobb, og de vil i gjennomsnitt tjene 56 prosent mer enn voksne som bare har fullført videregående opplæring. De er også de første til å reise seg igjen fra økonomiske nedgangstider: Sysselsettingsgraden for unge voksne med høyere utdanning har gått tilbake til nivåene før finanskrisen, mens tallene for de uten fullført videregående opplæring fortsatt henger etter. Voksne med høyere utdanning har også mindre sannsynlighet for å lide av depresjon enn voksne med mindre utdanning. Av disse grunnene er unge voksne stadig mer tilbøyelige til å forfølge utdanning som vil øke deres kvalifikasjoner enn å gå rett inn på arbeidsmarkedet etter videregående. Mellom 2000 og 2016 økte andelen 20–24-åringer som fortsatt var under utdanning, med 10 prosentpoeng, mot en nedgang på 9 prosentpoeng blant de i jobb.

Samlede utgifter til høyere utdanning har økt raskere enn studentopptaket

Utgiftene har økt med en mye høyere rate enn studentopptaket på alle nivåer, særlig innen høyere utdanning. Utgifter til grunnskole og videregående opplæring økte med 4 prosent mellom 2010 og 2014, selv om elevopptaket gikk noe ned i samme periode. I motsetning økte de totale utgiftene til høyere utdanningsinstitusjoner med mer enn dobbelt så mye som andelen studenter i samme periode, noe som gjenspeiler myndighetenes og samfunnets prioritering av høyere utdanning.

Selv om offentlige utgifter til skole og utdanning klart har økt, fulgte de ikke med økningen i BNP mellom 2010 og 2014 i gjennomsnitt over OECD-landene. Dette har ført til en nedgang på 2 prosent i offentlige utgifter til skole- og utdanningsinstitusjoner i prosent av BNP i samme periode. På samme måte falt andelen offentlige utgifter til skole og utdanning som andel av totale offentlige utgifter i halvparten av OECD-landene mellom 2010 og 2014.

Andelen offentlig finansiering er betydelig høyere for obligatorisk grunnskole enn for høyere utdanning. Mens offentlig sektor fremdeles står for 91 prosent av midlene til grunnskole og videregående opplæring, står den bare for 70 prosent av de totale utgiftene på høyere utdanningsnivå, slik at det resterende faller på husholdningene. Andelen offentlig finansiering til utdanningsutgifter ved institusjonene har imidlertid vært generelt stabil mellom 2010 og 2014 på alle nivåer.

Lav lønnsvekst og en aldrende arbeidsstyrke hemmer læreryrket

Lærerne er ryggraden i utdanningssystemet, men yrket er stadig mindre attraktivt for unge studenter, og lærerstyrken blir eldre, særlig på høyere utdanningsnivå. I gjennomsnitt på tvers av OECD-landene var 33 prosent av lærerne i grunnskolen og videregående opplæring minst 50 år i 2015, opp 3 prosentpoeng fra 2005. I tillegg er yrket fortsatt stort sett dominert av kvinner, som utgjør syv av ti lærere i gjennomsnitt på tvers av OECD-landene. Kjønnspariteten bedrer seg imidlertid på høyere utdanningsnivåer: Mens 97 prosent av lærerne på førskolenivå er kvinner, utgjør de 43 prosent på høyere utdanningsnivå.

Lærerlønningene er lave i forhold til andre tilsvarende utdannede heltidsansatte. Dette er et viktig hinder for å tiltrekke unge til undervisning. Selv om lønningene øker med utdanningsnivået, ligger de fortsatt bare på mellom 78 og 94 prosent av lønningene til heltidsansatte med høyere utdanning. Den

Økonomiske nedgangen i 2008 hadde direkte innvirkning på lærernes lønn, som enten ble frosset eller kuttet i noen land. Mellom 2005 og 2015 falt lærernes lovfestede lønn i reelle termer i en tredjedel av landene og økonomiene med tilgjengelige data.

Andre funn

På grunn av lavere offentlige investeringer i utdanning for de aller minste, er andelen barn som er innmeldt i private institusjoner på dette nivået, betydelig høyere enn i grunnskole og videregående opplæring.

Generell videregående opplæring er mer populær enn yrkesfaglige programmer: 37 prosent av 15–19-åringene er i aktiv videregående opplæring, sammenlignet med 25 prosent i yrkesfaglige programmer, selv om yrkesfaglige programmer er en sterk komponent i utdanningssystemene i mange land.

Finansiell støtte bidrar til å kompensere for byrden av høye studieavgifter ved enkelte høyere utdanningsinstitusjoner. Minst 75 prosent av studentene i Australia, England (Storbritannia) og USA drar nytte av offentlige lån eller stipender.

Åpne opptakssystemer til offentlige og/eller private høyere utdanningsinstitusjoner finnes i mer enn halvparten av landene og økonomiene med tilgjengelige data. Nasjonale/sentrale eksamener tatt mot slutten av videregående opplæring og opptaksprøver administrert av høyere utdanningsinstitusjoner er det som brukes mest for opptak til lavere grads studieprogrammer.

© OECD

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2017-en